



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ  
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ  
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ  
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΠΑ & ΤΣ

ΟΜΑΔΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

---

**ΕΠ «Περιβάλλον – Ενέργεια –  
Κλιματική Αλλαγή 2021-2027»**  
CONCEPT PAPER

---

Δεκέμβριος 2020



Ευρωπαϊκή Ένωση  
Ευρωπαϊκό Ταμείο  
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα  
Υποδομές Μεταφορών,  
Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

## Ε.Π. «Περιβάλλον, Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή της περιόδου 2021-2027»

### 1 Εισαγωγή - Introduction

Ο στόχος του Concept Paper είναι διπλός, αφενός αποτελεί το αρχικό κείμενο διαβούλευσης με τους εταίρους και αφετέρου αποτελεί κείμενο συζήτησης με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η συγκεκριμένη 1<sup>η</sup> άτυπη υποβολή εστιάζει στις ενότητες του υποδείγματος ΕΠ που αφορούν στη λογική της παρέμβασης (στρατηγική, άξονες προτεραιότητας και Ειδικούς Στόχους).

Το ΕΠ «Περιβάλλον, Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή της περιόδου 2021-2027» σχεδιάζεται στο πλαίσιο του Στόχου Πολιτικής 2 του ΕΣΠΑ 2021-2027 για την προώθηση «μιας πιο πράσινης Ευρώπης με χαμηλές εκπομπές άνθρακα μέσω της προώθησης της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και μπλε επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων».

Το Ε.Π. έχει ως κύριο στόχο την υποστήριξη της υλοποίησης της αναπτυξιακής στρατηγικής της Ελλάδας στους Βασικούς Θεματικούς Τομείς «Ενέργεια», «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή», «Αστικό περιβάλλον (Ατμοσφαιρική ρύπανση - Θόρυβος)», «Κυκλική Οικονομία - Διαχείριση Αποβλήτων», «Διαχείριση Υδάτων - Λυμάτων» και «Προστασία Βιοποικιλότητας» για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, όπως προκύπτουν από το σχέδιο του ΣΕΣ 2021-2027. Για την επίτευξη των Επιλογών Πολιτικής του ΕΠ απαιτούνται παρεμβάσεις, οι οποίες καταρτίζονται έχοντας υπόψη:

- ⇒ Τα συμπεράσματα της διαβούλευσης για το ΕΣΠΑ 2021-2027.
- ⇒ Τις παρατηρήσεις της ΕΕ σε θέματα Τομέα Περιβάλλοντος και Ενέργειας, όπως αναλύονται στο κείμενο που εστάλη από τις Υπηρεσίες της, μετά την 1η Υποβολή του Σχεδίου ΕΣΠΑ 2021-2027 από την ΓΓ ΕΣΠΑ και προσεγγίζουν τις θέσεις της για αυτά.
- ⇒ Τα συμπεράσματα των Ομάδων Χάραξης Πολιτικών (ΟΧΠ) για το σχεδιασμό του νέου Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ 2021-2027 του ΥΠΕΝ.
- ⇒ Τις δεσμεύσεις που προκύπτουν από υποχρεώσεις που διατυπώνονται στους Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή και σε Αποφάσεις και εγκυκλίους των εθνικών Αρχών και οργάνων κατάρτισης και συντονισμού του ΕΣΠΑ.
- ⇒ Την εφαρμογή της Εθνικής και Κοινοτικής Νομοθεσίας μέσω εγκεκριμένων Στρατηγικών Θεματικών Σχεδίων όπως αναλύονται στο Παράρτημα

Σύμφωνα με την εκδοθείσα 1<sup>η</sup> Εγκύκλιο διαμορφώθηκαν οι προτάσεις των Φορέων Πολιτικής και με βάση αυτές διατυπώθηκε το Σχέδιο για το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027, ενώ με την εκδοθείσα 2<sup>η</sup> Εγκύκλιο διαμορφώθηκαν οι Βασικές Αρχές που διέπουν τη δομή και το περιεχόμενο του ΕΠ «Περιβάλλον, Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή της περιόδου 2021-2027», που θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής. Επιπλέον, δίνονται κατευθύνσεις σαφούς λογικής της παρέμβασης (intervention logic) αποτελώντας κεντρικό σημείο στο σχεδιασμό των Προγραμμάτων και την ΠΠ 2021-2027 και στοχεύοντας στην ενίσχυση της αποδοτικότητας των Ταμείων και στην έμφαση στα αποτελέσματα, με τη δημιουργία λογικών συνδέσεων ανάμεσα στις αναπτυξιακές ανάγκες και στην επιλογή των στόχων και των αποτελεσμάτων.

Παράλληλα λαμβάνονται υπόψη οι Ειδικές Συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, οι Αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, το Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, η μελέτη για την Περιφερειακή Πολιτική της Ελλάδας που εκπόνησε ο ΟΟΣΑ και οι Εθνικές ή/και Περιφερειακές Στρατηγικές.

Αρμόδια υπηρεσία για την κατάρτιση του ΕΠ «Περιβάλλον, Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή της περιόδου 2021-2027» είναι η Υποδιεύθυνση Τομέα Περιβάλλοντος της ΕΥΔ ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ και η Ομάδα Σχεδιασμού Προγράμματος (ΟΣΠ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΠ «Περιβάλλον, Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή»

2021-2027, που έχει συσταθεί με Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων (α.π. οικ. ΕΥΔ/ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 9334/30-10-2020 (ΑΔΑ: 6Ψ6Σ46ΜΤΛΡ-ΚΨΚ). Οι υπηρεσίες που εμπλέκονται άμεσα (και στην διαβούλευση), στη διαμόρφωση του ΕΠ παρατίθενται στο Παράρτημα ΙΙ.

## **2 Σύνδεση με την Προγραμματική Περίοδο 2014 – 2020 - Link with the 2014-2020 period**

Για την διαμόρφωση των βασικών δράσεων του ΕΠ της νέας Προγραμματικής Περιόδου, πρέπει να ληφθεί υπόψη η πορεία υλοποίησης των έργων και δράσεων στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, που βαίνει προς ολοκλήρωση, καθώς και το σημαντικά διαφοροποιημένο περιβάλλον σε σχέση με την περίοδο σχεδιασμού τους. Το τελευταίο αποκτά μεγαλύτερη βαρύτητα κατά την τρέχουσα περίοδο της διεθνούς υγειονομικής κρίσης, καθώς - αν και δεν έχει αναιρεθεί η λογική παρέμβασης του ΕΠ της περιόδου 2014-2020 και η Στρατηγική του Προγράμματος παραμένει επίκαιρη - διαπιστώνονται αποκλίσεις στην ενεργοποίηση και υλοποίηση των παρεμβάσεων του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ και του ΕΠΑΝΕΚ που θα λειτουργήσουν ως διδάγματα για την κατάρτιση του νέου Ε.Π.

Βασικοί προσδιοριστικοί παράγοντες των καθυστερήσεων είναι κυρίως:

- Οριζόντια και συστημικά θέματα όπως π.χ. στο θεσμικό πλαίσιο είτε οριζόντιο (π.χ. Εφαρμογή της νέας Νομοθεσίας περί Δημόσιων Συμβάσεων- Ν. 4412/2016, κυρίως για την υλοποίηση μεγάλου πλήθους έργων με το Σύστημα Μ-Κ) είτε θεματικό (π.χ. σχεδιασμοί διαχείρισης αποβλήτων, ΚΕΝΑΚ, Μετάβαση σε Κεντρική Δομή για την παρακολούθηση των Natura 2000, σύνθετο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας και διαχείρισης των Μονάδων Υγείας - Νοσοκομεία)
- Οριζόντια θέματα διαχείρισης (π.χ. βαρύ σύστημα ελέγχου και χρονοβόρες διαδικασίες συμβατότητας με κρατικές ενισχύσεις, σημαντικές διαχειριστικές απαιτήσεις για τα μεγάλα έργα)
- Προβλήματα κατά την υλοποίηση πράξεων που οφείλονται π.χ. στην χωροθέτηση των έργων, στην Περιβαλλοντική Αδειοδότηση, σε μη επαρκείς δικαιούχους και σε ανωριμότητα των τεχνικών μελετών
- Προβλήματα κατά τη λειτουργία πράξεων που οφείλονται π.χ. σε μη επαρκείς φορείς λειτουργίας και σε χρονική απόκλιση των απαραίτητων έργων που υλοποιούνται και συμμετέχουν στην λειτουργικότητα αυτών
- Θεματικές εμπλοκές (π.χ. αγορά ΑΠΕ και συνδυασμός επενδυτικής και λειτουργικής ενίσχυσης, αγορά ενέργειας, απολιγνιτοποίηση, κ.λπ.)
- Σαφώς καθυστερημένη ενεργοποίηση του ΕΠ της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020
- Καθυστέρηση σε δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας και αξιοποίηση ΑΠΕ σε επιχειρήσεις, λόγω πολυπλοκότητας των θεμάτων κρατικών ενισχύσεων και επικαλύψεων με ευρύτερες δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας
- Κοινωνικές αντιδράσεις σε σημαντικά έργα διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, όσον αφορά την χωροθέτησή τους.

### **Αντικείμενο που πρόκειται να επιτευχθεί στην ΠΠ 2014-2020**

Παρά τις όποιες καθυστερήσεις και την ανακατανομή των πόρων ως προς τη χρηματοδοτική βαρύτητα συγκεκριμένων ειδικών στόχων, κατά τη λήξη της τρέχουσας χρηματοδοτικής περιόδου αναμένεται να έχουν επιτευχθεί τα παρακάτω:

- ✓ Υλοποίηση σημαντικού αριθμού έργων βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης και αξιοποίησης ΑΠΕ κυρίως σε κατοικίες και δημόσια κτίρια.
- ✓ Υλοποίηση έργων ηλεκτρικών διασυνδέσεων και ενίσχυση του δικτύου μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας για την αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ.
- ✓ Υλοποίηση έργων μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου για την ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού και τη διείσδυση του αερίου σε νέες περιοχές.

- ✓ Δρομολόγηση σημαντικών έργων αντιπλημμυρικής προστασίας στις Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας.
- ✓ Υλοποίηση υποδομών ολοκληρωμένης διαχείρισης απορριμμάτων - Αποκατάσταση ΧΑΔΑ.
- ✓ Υλοποίηση phasing σημαντικών έργων στην ύδρευση και υποδομές αφαλάτωσης.
- ✓ Ολοκλήρωση του μεγαλύτερου ποσοστού των έργων συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων στους οικισμούς Γ' προτεραιότητας και ενεργοποίηση των αντίστοιχων έργων στους υπολειπόμενους οικισμούς Β' προτεραιότητας στην Αττική. - Εφαρμογή μοντέλου πολυεπίπεδης διακυβέρνησης για το σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων για τη διαχείριση και επεξεργασία λυμάτων (Τεχνική Γραμματεία Λυμάτων).
- ✓ Τροποποίηση και αλλαγή της δομής παρακολούθησης των NATURA 2000 - Ίδρυση κεντρικού φορέα ΟΦΥΠΕΚΑ.
- ✓ Παρεμβάσεις για την αστική αναζωογόνηση.

Παράλληλα οι παρεμβάσεις στους θεματικούς τομείς πολιτικής που παραμένουν επίκαιροι στη νέα ΠΠ, το ΕΠ 2021-2027 θα αποτελέσει βάση για την ολοκλήρωση βασικών παρεμβάσεων όπως π.χ. ο τομέας διαχείρισης υδάτινων πόρων (ύδατα/ λύματα) και οι ηλεκτρικές διασυνδέσεις των νησιών με το ηπειρωτικό σύστημα.

### **3 Κύρια Στόχευση και Προγραμματική Στρατηγική του ΕΠ - Main development challenges & Programme strategy**

Σε αδρές γραμμές οι στρατηγικοί τομείς που στοχεύει να υποστηρίξει χρηματοδοτικά το νέο Ε.Π. αναλύονται συνοπτικά ως ακολούθως:

**Ενέργεια:** Οι επιλογές πολιτικής στον τομέα της Ενέργειας αφορούν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων, κατοικιών και υποδομών επιχειρήσεων, στη βελτίωση της ενεργειακής έντασης σε όλους τους τομείς, στην προώθηση της αυτονομίας με αξιοποίηση ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή, ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και συστημάτων αποθήκευσης, στη χρήση ΑΠΕ για θέρμανση και ψύξη, στην ενεργειακή μετάβαση, ιδίως, των νησιών σε «καθαρές» μορφές ενέργειας, στην ηλεκτροκίνηση, στην αξιοποίηση εγχωρίων ενεργειακών πηγών και ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ τους ή με το ηπειρωτικό σύστημα. Παράλληλα προβλέπεται να ενισχυθούν διασυννοριακά έργα διασύνδεσης, διείσδυση των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας, μείωση της χρήσης πετρελαίου και προώθηση καινοτόμων τεχνολογικών εφαρμογών. Βασική εξάλλου επιδίωξη αποτελεί η προσαρμογή των επιχειρήσεων στον πράσινο μετασχηματισμό, ιδίως σε τομείς όπου υφίσταται ουσιαστικό δυναμικό για την δραστηριοποίηση ελληνικών επιχειρήσεων, όπως η εξοικονόμηση ενέργειας, η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε όλους τους τομείς κατανάλωσης (σύμφωνα με τα μέτρα και τις πολιτικές του ΕΣΕΚ) και η περαιτέρω αξιοποίηση των ΑΠΕ, με αποτέλεσμα την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

**Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή:** Για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την αντιμετώπιση των επιπτώσεών της επιδιώκεται η βελτίωση της ενημέρωσης, η αύξηση της ικανότητας παρακολούθησης των σχετικών παραμέτρων, η ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών και η αποτελεσματικότερη προστασία πληθυσμού και οικοσυστημάτων. Τα ανωτέρω θα επιτευχθούν κυρίως μέσω του εκσυγχρονισμού των θεσμών παρακολούθησης, την ενίσχυση των δεξιοτήτων, την αποτελεσματικότερη εκπόνηση σχεδίων και μελετών διαχείρισης κινδύνου και την ενίσχυση των υποδομών προστασίας.

**Κυκλική Οικονομία – Διαχείριση Αποβλήτων:** Στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, έμφαση θα δοθεί στην κυκλική κατανάλωση, στη στήριξη της ανακύκλωσης και στην επαναχρησιμοποίηση με την ολοκλήρωση ή/και αναβάθμιση, ή/και εκσυγχρονισμό των σχετικών υποδομών με γνώμονα την προσαρμογή

τους, σύμφωνα με τις Κοινοτικές Οδηγίες περί Κυκλικής Οικονομίας, στη χρήση έξυπνων τεχνολογιών, στην διαλογή στην πηγή, στην μεταφορά και την επεξεργασία και στην διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων και στην αποκατάσταση ρυπασμένων χώρων. Η κυκλική οικονομία μπορεί να ενισχύσει την επιχειρηματικότητα και την ανάπτυξη, παράλληλα με την υψηλού επιπέδου προστασία του περιβάλλοντος. Έμφαση θα δοθεί στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας, στην περιβαλλοντολογική, κοινωνική και εταιρική διακυβέρνηση για τη μέτρηση της βιωσιμότητας και του κοινωνικού αντίκτυπου (ESG: Environmental / Social / Governance) των επενδύσεων.

**Διαχείριση Υδάτων – Λυμάτων:** Η ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων (συμπεριλαμβανομένων και θαλάσσιων) αποτελούν βασική επιλογή προκειμένου να διασφαλιστεί η καθολική πρόσβαση σε επαρκές και καλής ποιότητας νερό. Θα δοθεί προτεραιότητα στην Παρακολούθηση των Επιφανειακών και Υπογείων Υδάτων, στην αξιοποίηση των επιφανειακών νερών και όπου δεν υπάρχει εναλλακτική επιλογή, θα αξιοποιούνται και θαλάσσιοι υδάτινοι πόροι, με ιδιαίτερη έμφαση σε απομακρυσμένα και μικρά νησιά. Η κάλυψη των αναγκών σε υποδομές διαχείρισης λυμάτων θα επικεντρωθεί πρωτίστως σε οικισμούς α', β' και γ' προτεραιότητας και εφόσον διασφαλιστεί η επάρκεια των πόρων για την κάλυψη των αναγκών του Εθνικού Επιχειρησιακού Σχεδίου Λυμάτων θα επιδιωχθεί έπειτα σε μικρότερους οικισμούς, βάσει εθνικού σχεδίου προτεραιοτήτων, ιδίως σε τουριστικές και περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές με έμφαση σε μικρά νησιά. Οι σχετικές παρεμβάσεις θα συνδυαστούν με την διασφάλιση της βιώσιμης διαχείρισης της ύλης και την επαναχρησιμοποίηση του επεξεργασμένου ύδατος.

**Αστικό Περιβάλλον (Ατμοσφαιρική Ρύπανση – Θόρυβος – Πράσινες υποδομές):** Έμφαση θα δοθεί στην δημιουργία ενός αστικού περιβάλλοντος που θα στηρίζεται στην αειφόρο και ισόρροπη ανάπτυξή του, στο σχεδιασμό με βάση περιβαλλοντικές παραμέτρους και με βελτιωμένες συνθήκες διαβίωσης, κυρίως μέσω της ανάπτυξης πράσινων υποδομών και της αποκατάστασης των επιβαρυσμένων περιβαλλοντικά αστικών χώρων καθώς και σε σημαντικές παρεμβάσεις ηλεκτροκίνησης.

**Προστασία της βιοποικιλότητας:** Η προστασία της βιοποικιλότητας και των δασών με στόχο την αποτελεσματικότερη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, την αναβάθμιση της οικολογικής συνοχής του δικτύου NATURA 2000, την καλύτερη αντιμετώπιση των ξενικών ειδών, τη βελτίωση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, την ικανότητα παρακολούθησης και καταγραφής απειλών και αναγκών διαχείρισης. Επιπλέον, θα πραγματοποιηθούν οριζόντιες δράσεις το πλαίσιο υλοποίησης του Σχεδίου Εθνικής Στρατηγικής για τα Δάση.

#### **4 Η προτεινόμενη Αρχιτεκτονική του ΕΠ - Proposed OP Architecture**

Η αρχιτεκτονική του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον, Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγής» της περιόδου 2021-2027 βασίζεται στη λογική της απλούστευσης και της αποτελεσματικής διαχείρισης κατά την υλοποίηση του Ε.Π. Εξειδικεύοντας τους στόχους του νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος σε επίπεδο Στρατηγικής και με την επιφύλαξη της κατανομής των πόρων μεταξύ ΕΤΠΑ και Ταμείου Συνοχής, οι προτεινόμενοι Άξονες Προτεραιότητας, διαμορφώνονται ως ακολούθως:

### **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: «Ενεργειακή απόδοση – Προώθηση ΑΠΕ – Ενεργειακές Υποδομές» (Πολυταμειακός, ΕΤΠΑ/ Ταμείο Συνοχής)**

#### **Επιλογή Πολιτικής 1**

Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων, συμπεριλαμβανομένων των κατοικιών, καθώς και βελτίωση της ενεργειακής έντασης σε όλους τους τομείς.

#### **Ειδικοί Στόχοι:**

- i. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης
- iii. Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης

#### **Επιλογή Πολιτικής 2**

Προώθηση και βελτίωση της οικιακής αυτονομίας με αξιοποίηση ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο.

#### **Ειδικοί Στόχοι:**

- ii. Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- iii. Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης

#### **Επιλογή Πολιτικής 3**

Προώθηση της χρήσης συστημάτων ΑΠΕ για θέρμανση και ψύξη.

#### **Ειδικός Στόχος:**

- ii. Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

#### **Επιλογή Πολιτικής 4**

Υποστήριξη ενεργειακής μετάβασης των νησιών σε «καθαρές» μορφές ενέργειας, αξιοποίησης εγχωρίων ενεργειακών πηγών και ενίσχυση της μεταξύ τους διασυνδεσιμότητας τους ή με το ηπειρωτικό σύστημα.

#### **Ειδικοί Στόχοι:**

- ii. Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- iii. Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης

#### **Επιλογή Πολιτικής 5**

Ενίσχυση διασυννοριακών έργων διασύνδεσης, αναβάθμιση υφιστάμενων δικτύων μεταφοράς και διανομής, ανάπτυξη ολοκληρωμένων κέντρων ενεργειακού ελέγχου.

#### **Ειδικός Στόχος:**

- iii. Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης

#### **Επιλογή Πολιτικής 6**

Ανάπτυξη «έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων, δικτύου και εξοπλισμού αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο.

#### **Ειδικός Στόχος:**

- iii. Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης

#### **Επιλογή Πολιτικής 7**

Προσαρμογή των επιχειρήσεων στον πράσινο μετασχηματισμό.

#### **Ειδικός Στόχος:**

- i. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης
- ii. Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- iii. Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης

#### **Σημαντικές παρεμβάσεις υλοποιούμενες στον ΑΠ1:**

- Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων

- Προώθηση της αυτονομίας με αξιοποίηση ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης, στη χρήση ΑΠΕ για θέρμανση και ψύξη, στην ενεργειακή μετάβαση σε «καθαρές» μορφές ενέργειας, αξιοποίησης εγχωρίων ενεργειακών πηγών
- Ενεργειακή ασφάλεια και διασύνδεση
- Παρεμβάσεις ηλεκτροκίνησης
- Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κτιρίων, υποδομών και διεργασιών σε επιχειρήσεις
- Παροχή κινήτρων σε ΜμΕ για σχεδιασμό, ανάπτυξη και προσαρμογή συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής, θερμικής και ψυκτικής ενέργειας από ΑΠΕ
- Στήριξη εφαρμογής καινοτόμων μεθόδων που αφορούν νέα, εξελιγμένα συστήματα αποθήκευσης ενέργειας, νέα υλικά και τεχνολογίες
- Παροχή κινήτρων σε ΜμΕ για σχεδιασμό, ανάπτυξη και προσαρμογή έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης
- Ενεργειακή αυτονομία κτιριακού δυναμικού μέσω παθητικών συστημάτων ενέργειας
- Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο
- Ενσωμάτωση ΑΠΕ σε κτίρια (π.χ. φωτοβολταϊκά σε στέγες) και προώθηση βιοκλιματικού σχεδιασμού (δυνατότητα ενσωμάτωσης και σε διατηρητέα κτίρια και περιοχές ειδικής προστασίας)
- Παροχή κινήτρων για την εφαρμογή των έξυπνων ενεργειακών συστημάτων.

## **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή» (ΕΤΠΑ)**

### **Επιλογή Πολιτικής 8**

Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και αντιμετώπισή των επιπτώσεών της:

#### **Ειδικός Στόχος:**

iv. Προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης των κινδύνων και της ανθεκτικότητας στις καταστροφές

#### **Σημαντικές παρεμβάσεις υλοποιούμενες στον ΑΠ2:**

- Παρακολούθηση των επιδράσεων της κλιματικής αλλαγής στους οικοτόπους και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών
- Αντιμετώπιση των φαινομένων ερημοποίησης και διάβρωσης των εδαφών
- Συστήματα παρακολούθησης καταστροφών, ετοιμότητας, προειδοποίησης και ανταπόκρισης
- Μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
- Προστασία πράσινων υποδομών για την προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.
- Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και ανθεκτικότητα των τοπίων που βρίσκονται σε φάση μετάβασης
- Καταγραφή της κλιματικής αλλαγής και αξιολόγηση της επίδρασης του Αστικού Περιβάλλοντος στην κλιματική αλλαγή.

## **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: «Αστική Αναζωογόνηση» (ΕΤΠΑ)**

### **Επιλογή Πολιτικής 9**

Προστασία και αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος με έμφαση στην αειφόρο και ισόρροπη ανάπτυξή του.

#### **Ειδικός Στόχος:**

vii. Ενίσχυση της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και τη μείωση της ρύπανσης

#### **Σημαντικές παρεμβάσεις υλοποιούμενες στον ΑΠ3:**

- Αστική αναζωογόνηση και ενίσχυση πράσινων υποδομών σε αστικές περιοχές και βελτίωση της προσβασιμότητας
- Παρακολούθηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε αστικές περιοχές
- Παρακολούθηση και έλεγχος θορύβου σε αστικές περιοχές.
- Ενίσχυση της βιοποικιλότητας, των πράσινων και μπλε υποδομών στο αστικό περιβάλλον και τη μείωση της ρύπανσης, στην λογική της δημιουργίας συνεχών δικτύων και της ενσωμάτωσης των αστικών κενών
- Ενίσχυση της ενσωμάτωσης πράσινων χώρων στο κτιριακό απόθεμα (ιδιωτικό και δημόσιο)
- Ενίσχυση της προσβασιμότητας και της βιώσιμης κινητικότητας στο δομημένο περιβάλλον
- Ενίσχυση της αστικής εφοδιαστικής αλυσίδας (χωροθέτηση κέντρων συνδυασμένης αποθήκευσης και διανομής)
- Δημιουργία θυλάκων αστικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε σχέση με τις κεντρικές λειτουργίες των πόλεων
- Προώθηση «έξυπνων» εφαρμογών στον δημόσιο χώρο και στα κτίρια με στόχο την μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και της αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων
- Λειτουργική διασύνδεση χώρων μέσω αστικών αναπλάσεων και ενίσχυσης της προσβασιμότητας των χώρων
- Ένταξη ποδηλατικών διαδρομών και τμημάτων ήπιας κυκλοφορίας στον αστικό ιστό
- Παρακολούθηση της επίδρασης του αστικού περιβάλλοντος στη διαφοροποίηση του οικοσυστήματος και στη δημιουργία μικροκλίματος
- Προώθηση δημιουργίας συστημάτων αστικού πρασίνου για την ενίσχυση παροχής οξυγόνου.

#### **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: «Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων – Μετάβαση στη Κυκλική Οικονομία» (Ταμείο Συνοχής)**

##### **Επιλογή Πολιτικής 10**

Ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων με έμφαση στην κυκλική κατανάλωση, στη στήριξη της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης.

##### **Ειδικός Στόχος:**

vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία

##### **Επιλογή Πολιτικής 11**

Στροφή προς την κυκλική οικονομία

##### **Ειδικός Στόχος:**

vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία

##### **Επιλογή Πολιτικής 12**

Προσαρμογή των επιχειρήσεων στον πράσινο μετασχηματισμό για την κυκλική οικονομία.

##### **Ειδικός Στόχος:**

vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία

#### **Σημαντικές παρεμβάσεις υλοποιούμενες στον ΑΠ4:**

- Πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων
- Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση – διαχείριση διαλογής αποβλήτων στην πηγή
- Διαλογή – επεξεργασία προ διαλεγμένων οργανικών αποβλήτων σε όλη την χώρα
- Ολοκλήρωση εγκαταστάσεων επεξεργασίας αποβλήτων – διαχείριση παραγωγής ενέργειας – δευτερογενή καύσιμα, σύμφωνα με τις Κοινοτικές Οδηγίες περί Κυκλικής Οικονομίας



- Μετάβαση στην κυκλική οικονομία
- Μονάδες διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων
- Αποκατάσταση ρυπασμένων χωρών
- Επανάχρηση νερού μονάδων βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων
- Διαχείριση υλός μονάδων βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων
- Ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση με την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό σχετικών υποδομών και τη χρήση έξυπνων τεχνολογιών
- Δράσεις για την ενημέρωση και πληροφόρηση των πολιτών σε σχέση με την ανακύκλωση και την κυκλική οικονομία, αλλά και δράσεις για τον περιορισμό της χρήσης πλαστικών
- Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης για ΜμΕ σε θέματα κυκλικής οικονομίας, με έμφαση στην περιβαλλοντολογική, κοινωνική και εταιρική διακυβέρνηση για τη μέτρηση της βιωσιμότητας και του κοινωνικού αντίκτυπου (ESG: Environmental / Social / Governance) των επενδύσεων
- Ενίσχυση της κυκλικής επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω της αύξησης πρακτικών κυκλικής οικονομίας (τρόφιμα, πλαστικά, διαχείριση και αξιοποίηση αποβλήτων αστικών περιοχών, επαναχρησιμοποίηση δομικών υλικών, κτλ.).
- Μείωση ενεργειακού αποτυπώματος των επιχειρήσεων μέσω προώθησης της κυκλικότητας στις μεθόδους παραγωγής
- Παροχή κινήτρων για επιχειρήσεις που επενδύουν σε περιβαλλοντικές τεχνολογίες.
- Επανάχρηση αντικειμένων καθημερινής χρήσης σε συνδυασμό με δημιουργία κοινωνικών και επιχειρηματικών δικτύων (π.χ. δίκτυα επισκευής πόλης).

## **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: «Διαχείριση Αστικών Λυμάτων και Υδάτινων Πόρων» (Ταμείο Συνοχής)**

### **Επιλογή Πολιτικής 13**

Ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων (συμπεριλαμβανομένων και των θαλάσσιων).

#### **Ειδικός Στόχος:**

v. Προαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης του νερού

### **Επιλογή Πολιτικής 14**

Κάλυψη των αναγκών σε υποδομές διαχείρισης λυμάτων.

#### **Ειδικός Στόχος:**

v. Προαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης του νερού

### **Σημαντικές παρεμβάσεις υλοποιούμενες στον ΑΠ5:**

- Ορθολογική διαχείριση υδατικών πόρων
- Παροχή πόσιμου νερού με επάρκεια και ποιότητα σε όλη την χώρα
- Παρακολούθηση ποιότητας επιφανειακών και υπογείων υδάτων
- Ολοκλήρωση διαχείρισης αστικών λυμάτων σε α, β και γ κατηγορίες οικισμών
- Αναβάθμιση ποιοτικών εκροών σε λειτουργούντα συστήματα επεξεργασίας αστικών λυμάτων
- Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ & Αναθεώρηση ΣΔΚΠΛ.
- Επανάχρηση του νερού σε κτιριακές υποδομές (γκρι και μαύρο νερό)
- Ολοκλήρωση των Θαλάσσιων Χωροταξικών Πλαισίων
- Προστασία, ανάδειξη και διευθέτηση των υδατορεμάτων.

## **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6: «Προστασία της Βιοποικιλότητας» (ΕΤΠΑ)**

### **Επιλογή Πολιτικής 15**

Προστασία της βιοποικιλότητας και των δασών.

#### **Ειδικός Στόχος:**

vii. Ενίσχυση της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και τη μείωση της ρύπανσης

#### **Σημαντικές παρεμβάσεις υλοποιούμενες στον ΑΠ6:**

- Ολοκλήρωση και λειτουργία του νέου πλαισίου παρακολούθησης των περιοχών Natura 2000
- Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών τύπων και οικοτύπων – δημιουργία συστήματος για την μόνιμη παρακολούθηση τους
- Παρεμβάσεις κατ' εφαρμογή του αναθεωρημένου ΡΑΦ.

## **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7 - Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ και Ταμείο Συνοχής)**

### **ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ**

- *Ολοκλήρωση Μονάδων Επεξεργασίας στερεών αποβλήτων με γνώμονα την Κυκλική Οικονομία, ιδίως στην Αττική και Κεντρική Μακεδονία.*
- *Αποκατάσταση Ρυπασμένων Χώρων (π.χ. Κίρκη, Μάτι).*
- *Υλοποίηση των έργων διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων.*
- *Υλοποίηση έργων ύδρευσης με παρεμβάσεις αποκατάστασης της κακής ποιότητας των δικτύων υποδομής, ιδίως σε μεγάλες πόλεις.*
- *Ολοκλήρωση των έργων διαχείρισης αστικών λυμάτων στους Οικισμούς της Ανατολικής Αττικής.*
- *Παρακολούθηση της ποιότητας των Επιφανειακών και Υπογείων Υδάτων.*
- *Ενεργειακή Αναβάθμιση σημαντικών Δημόσιων και Ιδιωτικών κτιρίων καθώς και Νοσοκομειακών Μονάδων σε μεγάλες Πόλεις.*
- *Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κτιρίων, υποδομών και διεργασιών σε επιχειρήσεις.*
- *Ενεργειακές υποδομές, ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης*
- *Αύξηση της συνολικής παραγόμενης ενέργειας από ΑΠΕ και της συμμετοχής τους σε θέρμανση και ψύξη*
- *Ενεργειακή μετάβαση των νησιών σε «καθαρές» μορφές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης και της ηλεκτροκίνησης, αξιοποίηση εγχωρίων ενεργειακών πηγών και ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ τους ή με το ηπειρωτικό σύστημα.*
- *Παράκτια ηλεκτρική διασύνδεση πλοίων σε μεγάλα λιμάνια (cold ironing).*
- *Παροχή κινήτρων σε ΜμΕ για σχεδιασμό, ανάπτυξη και προσαρμογή επιχειρήσεων στον πράσινο μετασχηματισμό.*

### **ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΡΓΩΝ PHASING ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΠ 2014-2020**

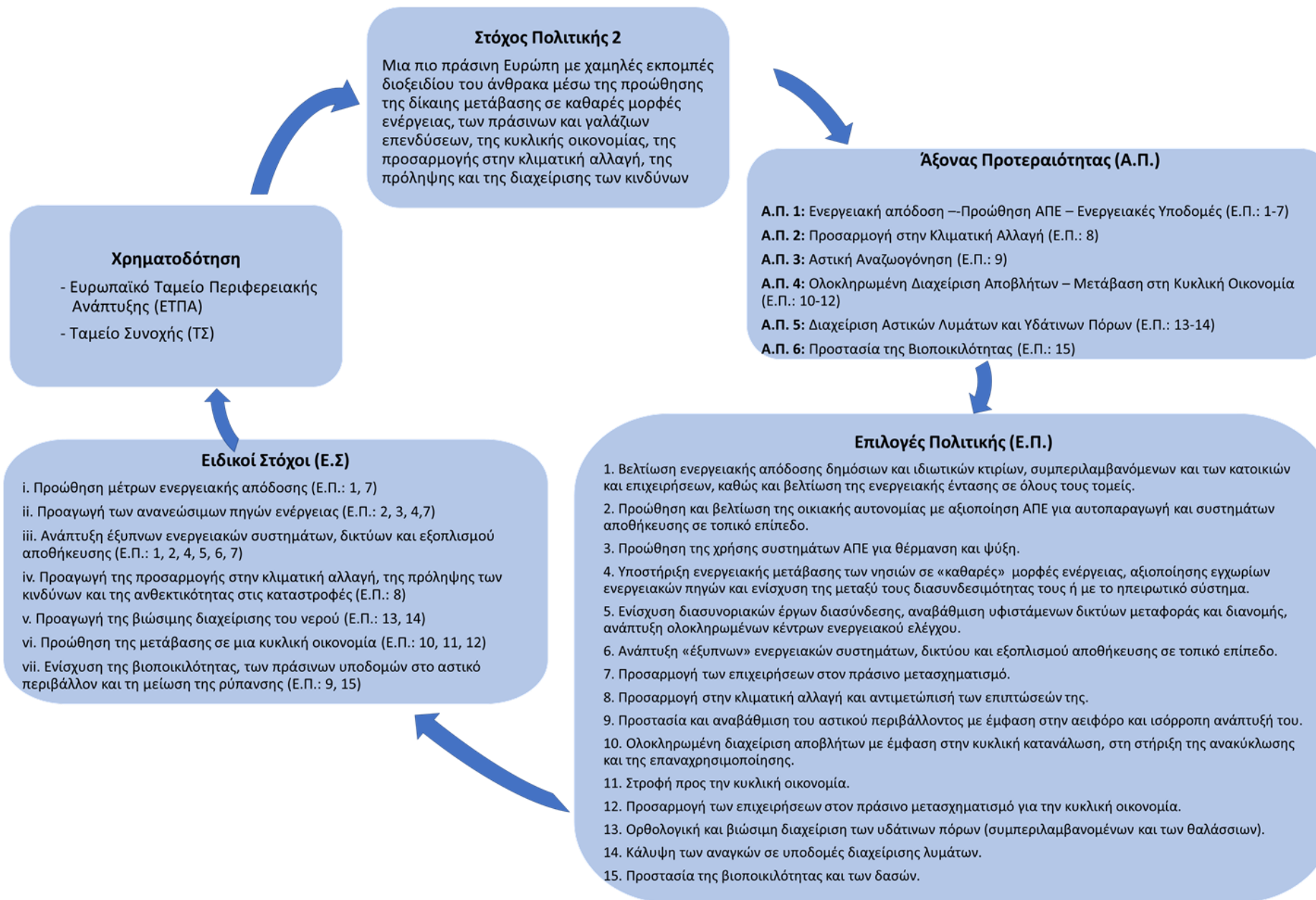
- *Ολοκλήρωση έργων Ενεργειακών Αναβαθμίσεων σε Νοσοκομεία και Αθλητικές Εγκαταστάσεις.*
- *Ολοκλήρωση έργων υποδομών δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας*
- *Ολοκλήρωση έργων διαχείρισης Υδατικών Πόρων*
- *Ολοκλήρωση έργων διαχείρισης στερεών αποβλήτων (ΜΕΑ, ΜΕΒΑ, Πράσινα Σημεία).*
- *Ολοκλήρωση έργων διαχείρισης υγρών αποβλήτων σε Οικισμούς Α, Β και Γ Κατηγορίας.*

Πίνακας Λογικής Παρέμβασης

ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
<p><b>Στόχος Πολιτικής 2</b> Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων</p>	<p><b>1. Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ – Ενεργειακές Υποδομές</b></p>	<p><b>1.</b> Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων, συμπεριλαμβανόμενων και των κατοικιών και επιχειρήσεων, καθώς και βελτίωση της ενεργειακής έντασης σε όλους τους τομείς</p>	<p><b>i.</b> Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης</p> <p><b>iii.</b> Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης</p>
		<p><b>2.</b> Προώθηση και βελτίωση της οικιακής αυτονομίας με αξιοποίηση ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης</p>	<p><b>ii.</b> Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας</p> <p><b>iii.</b> Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης</p>
		<p><b>3.</b> Προώθηση της χρήσης συστημάτων ΑΠΕ για θέρμανση και ψύξη</p>	<p><b>ii.</b> Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας</p>
		<p><b>4.</b> Υποστήριξη ενεργειακής μετάβασης των νησιών σε «καθαρές» μορφές ενέργειας, αξιοποίησης εγχωρίων ενεργειακών πηγών και ενίσχυση της μεταξύ τους διασυνδεσιμότητας τους ή με το ηπειρωτικό σύστημα</p>	<p><b>ii.</b> Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας</p> <p><b>iii.</b> Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης</p>
		<p><b>5.</b> Ενίσχυση διασυνδεδεμένων έργων διασύνδεσης, αναβάθμιση υφιστάμενων δικτύων μεταφοράς και διανομής, ανάπτυξη ολοκληρωμένων κέντρων ενεργειακού ελέγχου</p>	<p><b>iii.</b> Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης</p>
		<p><b>6.</b> Ανάπτυξη «έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων, δικτύου και εξοπλισμού αποθήκευσης</p>	<p><b>iii.</b> Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης</p>
		<p><b>7.</b> Προσαρμογή των επιχειρήσεων στον πράσινο μετασχηματισμό</p>	<p><b>i.</b> Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης</p> <p><b>ii.</b> Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας</p> <p><b>iii.</b> Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης</p>
<p><b>Στόχος Πολιτικής 2</b> Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές</p>	<p><b>2. Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή</b></p>	<p><b>8.</b> Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και αντιμετώπιση των επιπτώσεών της</p>	<p><b>iv.</b> Προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης των κινδύνων και της ανθεκτικότητας στις καταστροφές</p>

ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων	<b>3. Αστική Αναζωογόνηση</b>	<b>9.</b> Προστασία και αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος με έμφαση στην αειφόρο και ισόρροπη ανάπτυξή του	<b>vii.</b> Ενίσχυση της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και τη μείωση της ρύπανσης
	<b>4. Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων – Μετάβαση στη Κυκλική Οικονομία</b>	<b>10.</b> Ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων με έμφαση στην κυκλική κατανάλωση, στη στήριξη της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης	<b>vi.</b> Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία
		<b>11.</b> Στροφή προς την κυκλική οικονομία	<b>vi.</b> Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία
		<b>12.</b> Προσαρμογή των επιχειρήσεων στον πράσινο μετασχηματισμό για την κυκλική οικονομία	<b>vi.</b> Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία
	<b>5. Διαχείριση Αστικών Λυμάτων και Υδάτινων Πόρων</b>	<b>13.</b> Ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων (συμπεριλαμβανομένων και των θαλάσσιων)	<b>v.</b> Προαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης του νερού
		<b>14.</b> Κάλυψη των αναγκών σε υποδομές διαχείρισης λυμάτων	<b>v.</b> Προαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης του νερού
	<b>6. Προστασία της Βιοποικιλότητας</b>	<b>15.</b> Προστασία της βιοποικιλότητας και των δασών	<b>vii.</b> Ενίσχυση της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και τη μείωση της ρύπανσης

## Διάγραμμα ροής λογικής παρέμβασης για το Πρόγραμμα “Περιβάλλον, Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή”



## 5 Relevant enabling conditions.

Οι Αναγκαίοι Όροι αποτελούν ως επί το πλείστον συνέχεια των αιρεσιμοτήτων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, για τις οποίες με βάση τις απαιτήσεις των κριτηρίων των ΑΟ απαιτείται η περαιτέρω εφαρμογή και η εξέλιξή τους. Οι σχετιζόμενοι θεματικά Αναγκαίοι Όροι που συνδέεται με τον τομέα του Περιβάλλοντος είναι:

- 2.1 Strategic policy framework to support energy efficiency renovation of residential and non-residential buildings/ Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υποστήριξη της ενεργειακής απόδοσης ανακαίνισης κατοικιών και μη οικιστικών κτιρίων. Αφορούν στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) το οποίο έχει εγκριθεί, το Εθνικό Σχέδιο για τα κτίρια μηδενικής κατανάλωσης που έχει εγκριθεί και την Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για την ανακαίνιση του κτιριακού αποθέματος που εκκρεμεί (λόγω διαβούλευσης).
- 2.2 Governance of for the energy sector/ Διακυβέρνηση για τον ενεργειακό τομέα. Αφορούν στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) το οποίο έχει εγκριθεί.
- 2.3 Effective promotion of the use of renewable energy across sectors and across the EU/ Αποτελεσματική προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε διάφορους τομείς και σε ολόκληρη την ΕΕ. Αφορά στην Στρατηγική για την Οδηγία για τις ΑΠΕ και η ανάληψη μέτρων για την εκπλήρωση των στόχων της Οδηγίας (έχει εκπληρωθεί).
- 2.4 Effective disaster risk management framework/ Αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων καταστροφών
- 2.5 Updated planning for required investments in water and wastewater sectors/ Επικαιροποιημένος προγραμματισμός για τις απαιτούμενες επενδύσεις στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων. Ήδη επικαιροποιείται ο Εθνικός Σχεδιασμός και τα 13 Περιφερειακά Σχέδια Αστικών λυμάτων, τα οποία θα εγκριθούν από την Επιτροπή καθοδήγησης και εκπονείται η Στρατηγική της Χώρας για το πόσιμο νερό).
- 2.6 Updated planning for waste management/ Επικαιροποιημένος προγραμματισμός για τη διαχείριση των αποβλήτων (ενώ έχει αναθεωρηθεί ο Εθνικός Σχεδιασμός Στερεών Αποβλήτων και εκπονούνται τα 13 Περιφερειακά Σχέδια)

Η εκπλήρωση των ανωτέρω ΑΟ συνδέονται με τη χρηματοδότηση δράσεων υπό τους ακόλουθους ειδικούς στόχους:

- (i) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης για τους ΑΟ 2.1 και 2.2
- (ii) προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για τους ΑΟ 2.2 και 2.3
- (iv) προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης των κινδύνων και της ανθεκτικότητας στις καταστροφές για τον ΑΟ 2.4
- (v) προαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης του νερού για τον ΑΟ 2.5
- (vi) προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία για τον ΑΟ 2.6

## 6 Application of the partnership principle.

Η συμμετοχή των εταίρων, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 5 του ΓΚ και εξειδικεύονται στο άρθρο 4 του εξουσιοδοτικού κανονισμού σχετικά με τον κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση, θα είναι ενεργή σε όλα τα στάδια διαμόρφωσης και κατάρτισης του Ε.Π.

Η εταιρική σχέση εφαρμόζεται στο στάδιο του προγραμματισμού/ σχεδιασμού των πολιτικών και θα εφαρμοστεί περαιτέρω σε επίπεδο διαχείρισης, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης κατά την περίοδο 2021-2027. Όσον αφορά τη διαβούλευση με τους σχετικούς εταίρους απαιτείται να λαμβάνεται υπόψη: α) έγκαιρης δημοσιοποίησης και εύκολης πρόσβασης στις σχετικές πληροφορίες, β) διάθεσης στους

εταίρους επαρκούς χρόνου για την ανάλυση και τη διατύπωση παρατηρήσεων σχετικά με τα βασικά προπαρασκευαστικά έγγραφα, το σχέδιο της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και τα σχέδια των προγραμμάτων γ) παροχής διαθέσιμων διαύλων μέσω των οποίων οι εταίροι θα μπορούν να υποβάλλουν τα ερωτήματα και τις παρατηρήσεις τους και θα ενημερώνονται σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο έχουν συνεκτιμηθεί οι προτάσεις τους· και δ) διάδοσης των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης.

Χρειάζεται να επισημανθεί ότι λόγω της πανδημίας COVID-19 προτείνεται η διενέργεια δημόσιας ηλεκτρονικής διαβούλευσης μέσω διαδικτυακών συναντήσεων και συνομιλιών με την αρμόδια ΟΣΠ σύνταξης του νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον – Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή 2021-2027»

Ως φορείς εταιρικής συνεργασίας του ΕΠ «Περιβάλλον – Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή 2021-2027» νοούνται οι κάτωθι:

- A. Εκπρόσωποι δημοσίων αρχών, ειδικών υπηρεσιών και επιτελικών δομών υπουργείων και της ΜΟΔ
- B. Εκπρόσωποι ΕΝΠΕ και ΚΕΔΕ
- Γ. Εκπρόσωποι οικονομικών, κοινωνικών εταίρων και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων
- Δ. Εκπρόσωποι άλλων ΕΥΔ ΠΕΠ και ΕΠ

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ**

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I:** Εγκεκριμένα Στρατηγικά Σχέδια

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II:** Ενδεικτικός κατάλογος φορέων που συγκροτούν την εταιρική σχέση, σύμφωνα με τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό 240/2014



## **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Εγκεκριμένα Στρατηγικά Σχέδια**

Κατάλογος εγκεκριμένων Στρατηγικών Σχεδίων:

- ⇒ Τις εκθέσεις της ΕΕ για την υφιστάμενη κατάσταση της Ελλάδας σε θέματα περιβάλλοντος, ενέργειας και προσαρμογής στην κλιματικής αλλαγής.
- ⇒ Τη στρατηγική της Πράσινης Ανάπτυξης του ΥΠΕΝ και τις Προτεραιότητες που τίθενται σε αυτήν με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας.
- ⇒ Την Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία.
- ⇒ Το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) και τα Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ).
- ⇒ Το Ειδικό Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων.
- ⇒ Το Εθνικό και τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Σχέδια Αστικών Λυμάτων.
- ⇒ Το Εθνικό Σχέδιο Στρατηγικής για το Πόσιμο νερό.
- ⇒ Τα ισχύοντα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας και των αντίστοιχων Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.
- ⇒ Τα ισχύοντα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας των Λεκανών Απορροής Ποταμών για το σύνολο των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας.
- ⇒ Την Εθνική στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- ⇒ Την Εθνική Στρατηγική για την Βιοποικιλότητα και το αναθεωρημένο ΡΑΦ.
- ⇒ Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) (ΦΕΚ 4893/Β/31.12.2019).

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II:** Ενδεικτικός κατάλογος φορέων που συγκροτούν την εταιρική σχέση, σύμφωνα με τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό 240/2014

1. Εκπρόσωποι δημοσίων αρχών, ειδικών υπηρεσιών και επιτελικών δομών υπουργείων και της ΜΟΔ:

1. Ο Γενικός Γραμματέας του Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ή εκπρόσωπος του.
2. Ο Γενικός Γραμματέας Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ή εκπρόσωπος του.
3. Ο Γενικός Γραμματέας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ή εκπρόσωπος του.
4. Ο Γενικός Γραμματέας Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ή εκπρόσωπος του.
5. Ο Γενικός Γραμματέας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.
6. Ο Γενικός Γραμματέας Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.
7. Ο Γενικός Γραμματέας Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.
8. Ο Γενικός Διευθυντής Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
9. Ο Γενικός Διευθυντής Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
10. Ο Γενικός Διευθυντής Χωρικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
11. Ο Γενικός Διευθυντής Πολεοδομίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
12. Ο Γενικός Διευθυντής Ενέργειας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
13. Ο Γενικός Διευθυντής Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
14. Εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (τομέας Περιβάλλοντος).
15. Εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (τομέας Ενέργειας).
16. Εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων (τομέας Υποδομών και Μεταφορών).
17. Εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.
18. Εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υγείας
19. Εκπρόσωπος Επιτελικής Δομής Τομέα Πολιτικής Προστασίας Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.
20. Ο Γενικός Διευθυντής Δημόσιας Υγείας και Ποιότητας Ζωής του Υπουργείου Υγείας.
21. Εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών και Επιτελικού Σχεδιασμού (Διεύθυνση Δημοσιονομικής Διαχείρισης) του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.
22. Εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
23. Εκπρόσωπος της Εθνικής Αρχής Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΕΑΓΜΕ).
24. Εκπρόσωπος της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ.

25. Εκπρόσωπος της ΟΑΣΑ ΑΕ.

2. Εκπρόσωποι ΕΝΠΕ και ΚΕΔΕ:

26. Εκπρόσωπος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ).

27. Εκπρόσωπος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ).

Γ Εκπρόσωποι οικονομικών, κοινωνικών εταιρών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων:

28. Εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑΜΕΑ).

29. Εκπρόσωπος της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας (ΓΣΕΕ).

30. Εκπρόσωπος του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών (ΣΕΒ).

31. Εκπρόσωπος της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΟΚΕ).

32. Εκπρόσωπος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ).

33. Εκπρόσωπος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΓΕΩΤΕΕ).

34. Εκπρόσωπος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΟΕΕ).

35. Εκπρόσωπος του Δικτύου Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, («Δ.Φο.Δι.Σ.Α.»).

36. Εκπρόσωπος της Ένωσης Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης - Αποχέτευσης, («Ε.Δ.Ε.Υ.Α.») εκπροσωπούμενη από τον Πρόεδρό της.

37. Εκπρόσωπος του Ενιαίου Διαβαθμιακού Συνδέσμου Νομού Αττικής («Ε.Δ.Σ.Ν.Α.»).

38. Εκπρόσωπος της ΜΚΟ «Μηχανικοί του Κόσμου».

39. Εκπρόσωπος του Πανελληνίου Δικτύου Οικολογικών Οργανώσεων (ΠΑΝ-ΔΟΙΚΟ).

40. Εκπρόσωπος του Παγκοσμίου Ταμείου για τη Φύση (W.W.F.) - ΕΛΛΑΣ.

41. Εκπρόσωπος του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσιών Ερευνών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Δ. Εκπρόσωποι άλλων ΕΥΔ ΠΕΠ και ΕΠ:

42. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Αττικής.

43. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.

44. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Θεσσαλίας.

45. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας.

46. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης.

47. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας.

48. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Ηπείρου.

49. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας.

50. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων.

51. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Πελοποννήσου.

52. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Κρήτης.

53. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου.

54. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου.

55. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΕΠ Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020.

56. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής του ΕΠ Αλιείας και Θάλασσας 2014 - 2020.

57. Εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής των ΕΠ του στόχου Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.